

## Begäran om skydd av skog på två platser vid Unnån

Naturskyddsföreningen i Orsa vill att Länsstyrelsen Dalarna och Skogsstyrelsen på lämpligt sätt skyddar nedan beskrivna områden längs Unnån. Vi ser den här skrivelsen som ett första steg i arbetet med att skydda skogen längs Unnåns strandkanter och intilliggande svämskogar och skyddsvärda kontinuitetsskogar.

Den här skrivelsen handlar om två små objekt men de utgör en del av en större helhet där myndigheterna nu måste börja ta ett långsiktigt grepp för att skydda värdefulla delar av Unnåns intilliggande skogar. Inte minst gäller detta de få kvarvarande gammelskogar och kontinuitetsskogar som ligger intill ån och som ibland sträcker sig ända till vägarna som går nära ån.

### **1. Trullbo**

Vid Trullbo fåbodar ska det avverkas skog ända ner till Unnån väster om vägen. Det handlar inte om många meter mellan vägen och ån, närmast delvis en slänt. Denna skog bör självklart sparas som en viktig del av den gröna infrastrukturen. Någon närmare motivering till det behövs inte då det handlar om svämskog och kantzon till ån. Området har på Skogsstyrelsens avverkningskoll beteckning A 66513-2018, och det parti vi menar ska sparas är det som ligger väster om vägen. Detta utgör bara en liten del av hela det område som är planerat för avverkning och där merparten ligger öster om vägen.

### **2. Från Hällvasslans utlopp och cirka 2 km uppströms, på båda sidor av ån inklusive tallnatureskogen/kontinuitetsskogen i nordöstra delen**

Området är i norra delen till en liten del under planering för avverkning av Fiskarheden, enligt anslag på en tall. Det mesta som är avverkningsanmält ligger öster om vägen (beteckning A 48004-2018 på Skogsstyrelsens avverkningskoll). Det är alltså inget större område som ska avverkas just nu. Risken är emellertid uppenbar att ytterligare skog här kommer att avverkas väster om vägen varför vi med denna skrivelse nu är steget före och vill hindra ytterligare avverkningsanmälningar i området. En avverkning i detta område skulle förstöra värdefull natur med rik förekomst av rödlistade arter.

Se kartan nedan för område 2:



Det skyddsvärda området enligt punkt 2 ovan ligger där pilen spets pekar på kartan ovan. Det som är avverkningsanmält är för närvarande bara en liten del närmast vägen. Objektet avgränsas av en bäck med intilliggande senvuxen gransumpskog 50 meter norr om vägen. Bäckens rinner sedan under vägen och utgör objektets östra gräns. Skogen väster därom mot hygget i väster och ån i söder är skyddsvärd. För geografisk översikt se område 8 på kartan nedan.

**Geografiskt läge och avgränsning av område 2:** Se område 8 enligt kartan längre ner i skrivelsen för geografisk belägenhet. Det är översiktligt beskrivet i rapporten Svämskogar vid Unnån i Orsa:

<http://docplayer.se/107506072-Svamskogar-vid-unnan-i-orsa-naturinventering-av-strandnara-miljoer.html>

Området omfattar Unnåns svämskogar inklusive intakt och ej avverkad kontinuitetskog från Hällvasslans utlopp och cirka 2 km uppströms, på båda sidor av ån upp mot befintliga vägar. Längs sträckan finns flera intressanta naturskogar som inte påverkats av kalhyggesbruk. Det avverkningshotade objektet enligt kartan ovan ligger i nordöstligaste delen av denna sträcka, precis intill Untorpsvägen.

**Beskrivning:** Flera biflöden rinner ner i Unnån på denna sträcka. Området har sidogrenar utgående från Unnån liksom kvillområden. Lövuppslaget i svämskogarna är påfallande med arter som hägg, brakved, gråal, björk, asp, säl, flera olika arter viden samt tibast (S) och kanelros. I dessa lövlundar växer en rik flora med flädervänderot, piprör, kärrfibbla, älgört, stenbär, midsommarblomster, brudborste, vattenklöver, skogssäv, bergslok, kärrfibbla och kabbleka. I kanterna till ån finns klapperstensstrand och sandavlagringar här och där liksom fuktiga strandzoner som "slåttras" av vatten och is. Den mer kortväxta vegetationen består av arter som exempelvis snip, brunört, flera olika starrar, kung Karls spira och olika gräs. Örtrikedomen medför ett rikt insektsliv, inte minst av fjärilar på den solbelysta norra stranden.

Det finns en riklig förekomst av isljud i levande träd och ett av dessa har spår efter 8–10 skador från olika tillfällen, vilket är unikt för Sverige. Barrskogen intill ån är av växlande karaktär, men det finns flera smärre skyddsvärda skogar och då inte minst i områdets nordligaste del där det ligger en skyddsvärd tallnurskog (kartan ovan).

Tallnurskogen ligger på den östra sidan mellan ån och vägen. Förekomsten av garnlav (NT) är ovanligt riklig. Den växer på nära nog alla tallar och även rikligt på granar. Det rör sig om åtskilliga hundratals träd och garnlaven har även apotecier. I skogen finns även manlav och violettgrå tagellav (NT) här och där. Det är gott om gamla stubbar med bränd kol och där växer bland annat mörk kolflarnlav (NT) på flera platser. Talticka (NT) finns på några gamla tallar. Spår efter mindre mörghorre (S), tretåig hackspett (NT) och bronsbjörn (S). Kungsfågel sjungande (VU).

Detta är en av få intakta lite ”större” tallnurskogar längs ån ända ut mot vägen med så här höga naturvärden. Garnlav kan även hittas på andra platser men inte i denna omfattning. Skogen är flerskiktad på merparten av arealen och det finns inslag av gamla tallar, uppskattningsvis omkring 175 år (ej borrade). En del träd är ännu äldre. Norr om vägen rinner en bäck omgiven av gammal gransumpskog. Lågor förekommer här och där.

**Motivering för skydd:** Området har sammantaget hög värdeklass med tanke på att området består dels av svämskog vid en oreglerad å med artrika kantzoner, dels av gammal naturskog med rödlistade arter.

Att behovet av att skydda grön infrastruktur förts högt upp på agendan och idag debatteras livligare än någonsin tidigare beror på den stora omvandlingen av skogslandskapet i Sverige, från ett variationsrikt naturskogslandskap till ett artfattigt, enformigt och utarmat industriskogslandskap. Att uthålligt bevara en grön infrastruktur är en viktig del i Sveriges arbete för biologisk mångfald och ekosystemtjänster

ArtDatabanken har påpekat att tillståndet för den biologiska mångfalden kommer att bli fortsatt sämre trots de insatser som sker. Orsaken är att de exploaterande effekterna är större än de uppbyggande och att så lite skyddsvärd naturskog återstår. Omkring 2000 skogslevande arter är rödlistade (observeras bör att endast 22 900 taxa är bedömda av de cirka 60 000 arter som är kända i Sverige), främst som en följd av kalhyggesbruket och omvandlingen av kontinuitetsskogar till industriskogar. Inom 15 år kommer all skog i Sverige som inte är skyddad att utgöras av industriskog med nuvarande utveckling och rådande skogspolitik. På många platser kommer skyddsvärd skog att avverkas inom kort.

I Mellansverige är 2–3 procent av den produktiva skogen nedanför fjällskogen formellt skyddad medan forskarna enhälligt anser att minst 20 procent måste skyddas, och i vissa landskap där det finns skyddsvärda skogar kvar måste 30 procent eller mer sparas. Riksdagsbeslut och internationella överenskommelser som Sverige skrivit under innebär otvetydigt att mer skogsmark måste skyddas i Sverige.

I Orsa är siffran cirka 4 procent produktiv formellt skyddad skogsmark. Det krävs alltså att mer skog skyddas i Orsa, dels kontinuitetsskogar med dokumenterat höga naturvärden, dels skog som ska restaureras och utvecklas för att nå högre naturvärden på sikt. De sista kvarvarande naturskogarna och skogsmyrmosaikerna i Orsa måste

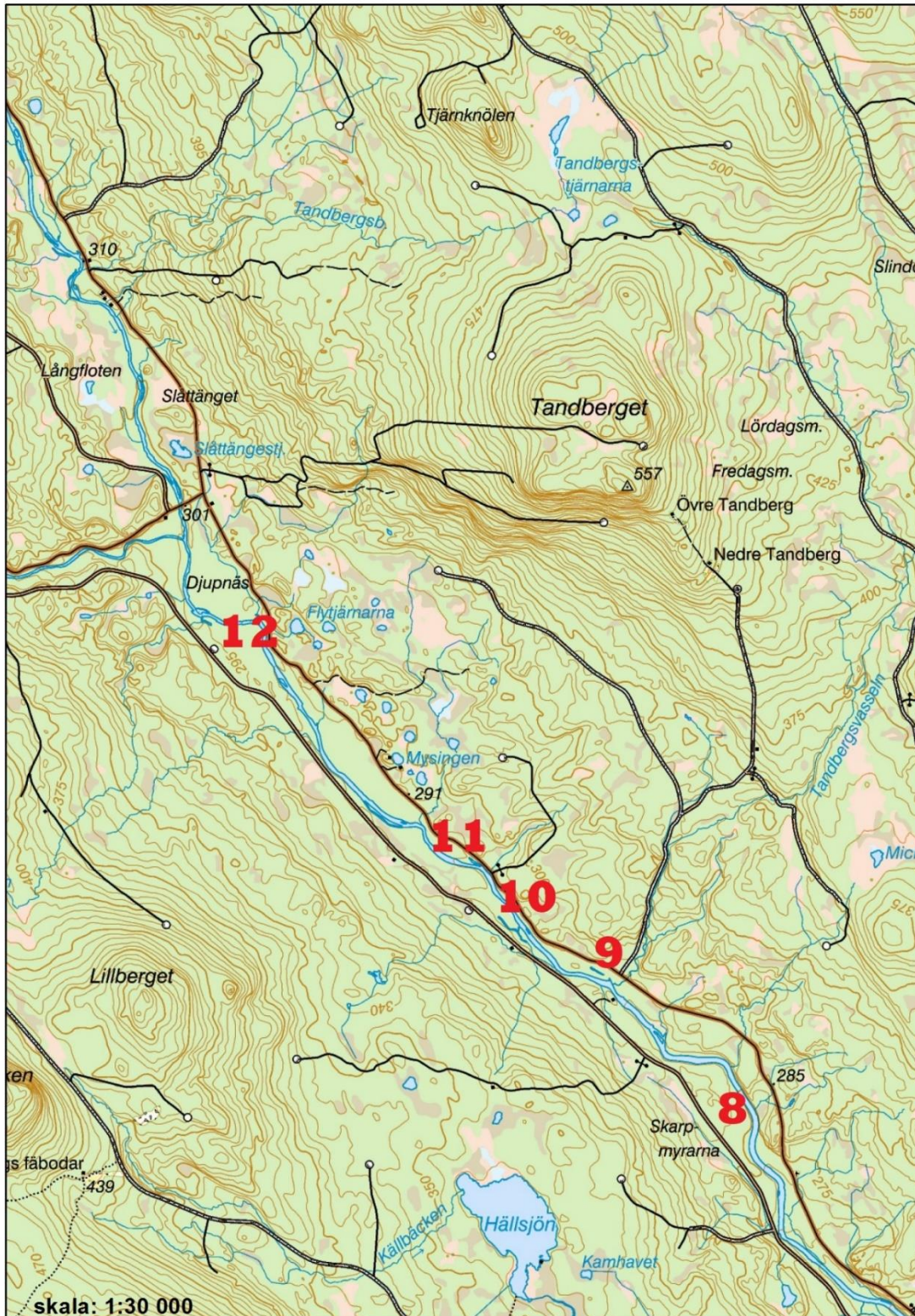
skyddas liksom skog längs de större åar och älvar som finns. Det är mot den bakgrunden förslaget till skydd längs Unnån ska ses.

**Begäran:** Naturskyddsföreningen i Orsa begär med hänvisning till ovanstående att områdena som beskrivits avgränsas och skyddas på lämpligt sätt av Länsstyrelsen och Skogsstyrelsen. Skyddsvärda naturskogar, svämskogar och kantzoner mot Unnån får inte avverkas.

Styrelsen för Naturskyddsföreningen i Orsa

4 juni 2019





Området som är avverkningsplanerat ligger vid nummer 8 på kartan, närmare bestämt nordost om siffran 8 mot Untorpsvägen. Av kartan framgår att flera mindre vattendrag rinner ner i Unnån på den sträcka som föreslås skyddas, och det är också gott om svämskogsmiljöer, se bilder nedan.





Svämskog i södra delen av området med lövskog och död ved.







Örtrik vegetation på klapperstensmark och med inslag av sand. Nedan svämskog vid sidogren.



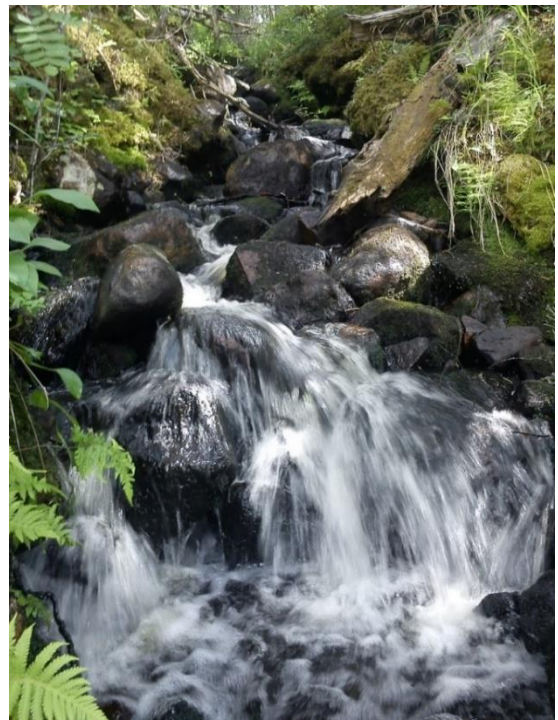




Gamla isljud på granarna i denna svämskog i en sidogren av Unnån. 2018. Nedan Unnån med fast berg i ån, vilket är ovanligt och bara förekommer här i denna omfattning.







Örtrik fuktig, delvis översilad, kantzon med rik förekomst av kung Karls spira.





Örtrika kantzoner längs Unnån i områdets norra del. I fonden syns hänglavskogen med gammal tall. Till höger rik förekomst av garnlav på tall som visar att miljön är skyddsvärd. Tallnatskogen med död ved och hänglavar på nedre bilden går ända från ån till vägen och måste skyddas.







Levande tall med 8-10 invallningsskador från lika många år, senast 2018 (längst till höger) då bilden togs. En helt unik bild. Det är mycket ovanligt med så här många skador i ett levande träd. Träd som brinner kan ibland få 10-15 övervallningar, men även det är ovanligt. Område 8 i nordöstra delen.



Gamla tallar, kolade tallstubbar samt senvuxna granar i sumpskog finns längs bäcken lite norr om vägen.





Garnlav växer rikligt i området på såväl gran som tall.

